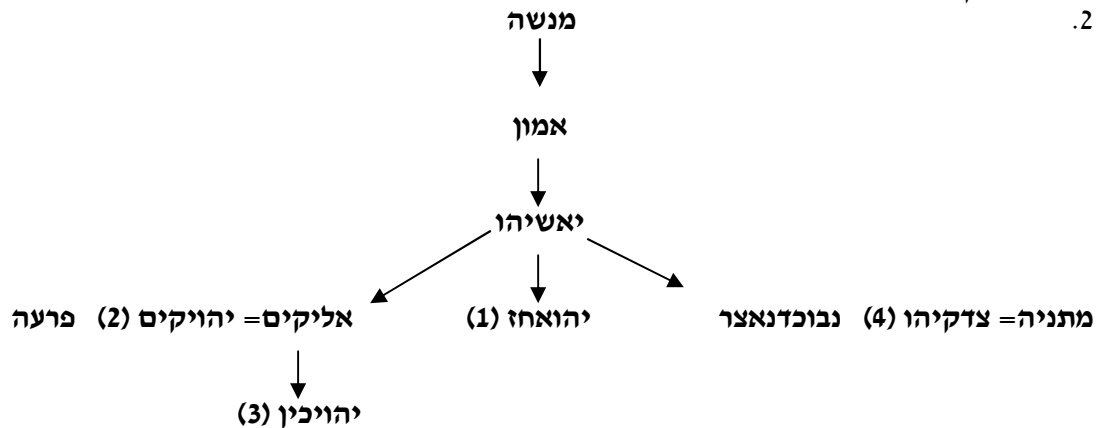

ירמיהו כ"א

1. אברנאל ב'

דרש נא בעדנו את ה' כי נבוכד נצר מלך בבל נלחם עלינו והיתה אם כן הנבואה הזאת אחרי היות ירושלם במצור נבוכד נצר כי אז שלח המלך לומר לירמיהו שידרוש מהשם שיעשה עמהם ככל נפלאותיו שהיה עושה מקדם באופן שיעלה נבוכדנצר מעליהם, והנה צדקיהו לא שב בתשובה ולא עמו גם כן אבל לבד היה מבקש מירמיהו שיתפלל על זה כאלו הכל תלוי בו ומבלי תשובה ישוב השם מחרון אפו:

2.

3. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קג עמוד א

בקש הקדוש ברוך הוא להחזיר את העולם כולו לתוהו ובוהו בשביל דורו של צדקיהו, נסתכל בצדקיהו, ונתקרה דעתו. בצדקיהו נמי כתיב (מלכים ב' כ"ד) ויעש הרע בעיני ה'! - שהיה בידו למחות ולא מיחה.

רש"י

ורו ש' ל' דקיהו - היו רשעים, שכל הלדיקים הגלו כבר עם יהויכין.

4. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יא עמוד ב

חשוב ארבעין וחמש דנבוכדנצר, ועשרים ותלת דאוויל מרודך, ותרתי דידיה - הא שבעים, אפיק מאני דבי מקדשא ואשתמש בהו. ונבוכדנצר מנלן דארבעין וחמש שנין מלך? - דאמר מר: גלו בשבע, גלו בשמונה, גלו בשמונה עשרה, גלו בתשע עשרה. גלו בשבע לכיבוש יהויקים - גלות יהויכין, שהיא שמונה לנבוכדנצר. גלו בשמונה עשרה לכיבוש יהויקים גלות צדקיהו שהיא תשע עשרה לנבוכדנצר, דאמר מר: שנה ראשונה כיבש נינוה, שניה כיבש יהויקים, וכתיב +ירמיהו נ"ב+ ויהי בשלשים ושבע שנה לגלות יהויכין מלך יהודה בשנים עשר חדש בעשרים וחמשה לחדש נשא אויל מרדך מלך בבל [בשנת מלכות] את ראש יהויכין מלך יהודה ויצא אתו מבית הכלוא, תמני ותלתין ושבע - הרי ארבעין וחמש דנבוכדנצר.

5. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יא עמוד א

תנו רבנן: שלשה מלכו בכיפה, ואלו הן: אחאב, ואחשורוש, ונבוכדנצר.

6. מדרש תהלים (בובר) מזמור עט

אמר ר' לוי שמונה עשרה שנה היתה בת קול מכרזת לתוך ביתו של נבוכדנצר ואומרת עבדא בישא סק וחריב ביתא דמרך, דבני מרך לא שמעין ליה, והיה מתיירא לעלות, לפי שהיה יודע מה שהגיע לסנחריב בימי חזקיהו, ולא היה מאמין שהקב"ה מחריב את ירושלים, מה עשה עמד מקסם לידע אם לעלות אם לאו, שנאמר כי עמד מלך (לשם) בבל (על) [אל] אם הדרך (על) [בראש] שני הדרכים לקסם קסם [קלקל בחצים] (יחזקאל כא כו), מלמד שהיה זורק את החץ לשם אנטוכיא או לשם צור או לשם לודקייא, והיה החץ נשבר, וכשהיה יורה חץ לשם ירושלים לא נשבר והיה יודע שהיא עתידה להיות בידו חריבה, כיון שראה כן התחיל לומר לפני הקב"ה רבונו של עולם מי האמין שיכנסו השונאין לירושלים ומחריבין אותה, ונכנסין למקום שלא היתה ברייה יכולה ליגע בה, הרי נכנסו השונאין וטמאו מקדשך, והרגו את בניך, שנאמר אלהים באו גוים בנחלתך, לכך נאמר לא האמינו מלכי ארץ (איכה ד יב).

7. פסיקתא רבתי (איש שלום) פסקא כו - ויהי בעת שסרחה

ירמיה היה אחד משלשה נביאים שנתנבאו באותו הדור, ירמיהו [היה מתנבא בשווקים], צפניה בתוך בתי כנסיות, וחולדה אצל הנשים, וירמיהו היה מתנבא ואומר אם תשובו ממעשיכם הרעים ותשמעו לדברי ירום אתכם הקדוש ברוך הוא על כל מלכויות, ואם לא תשמעו לדברי הרי הוא מוסר את ביתו ביד השונאים והם עושים בו כרצון נפשם, ולא הטו את אזנם וילכו במועצות בשריות לבם וגו' (שם /ירמיהו/ ז' כ"ד). ובשעה שבא נבוכדנצר להגלות אותם גלות ראשונה גלות יכניה חזרו רחמיו של נבוכדנצר עליהם, ענה ואמר יש (להם מזרעם של יכניה) [לכם מזרעו של

יאשיהו] ואמליכנו עליכם, ושם היה מתניה בן יאשיהו, זה מזרעו של (יכניה) [יאשיהו], ענה נבוכדנצר ואמר לו מה שמך, חשב מתניה בלבו הריני מוציא את שמי צדקיה כדי שיצאו ממנו צדיקים, ולא היה יודע שבימיו הקדוש ברוך הוא מצדיק את הדין על בית המקדש ששרף באש, המליכו נבוכדנצר על ירושלים, אמר לו השבע לי שלא תמרוד עלי, אמר לו צדקיהו הריני נשבע בנשמתך, אמר לו נבוכדנצר איני משביעך אלא בתורה שניתנה על הר סיני, מה עשה נבוכדנצר, הביא ס"ת והניחו אצל ברכיו של צדקיהו והשביעו שאינו מורד עליו, ולא הספיק נבוכדנצר לילך אל ארצו עד שמרד עליו צדקיהו.

8. מצודת דוד ירמיהו פרק כא פסוק ה

ונלחמתי - ר"ל אגביר הכשדים עליכם כאלו אני נלחם עמכם :
ביד נטויה - אחז במשל מגבור הנלחם ונוטה ידו מול האויב :

9. מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק טו

ד"א כש[ישראל עושי]ן רצונו שלמקום הוא נלחם להן שנא' ייי ילחם לכם (שמי' יד יד) וכשאיין יש' עושיין רצונו שלמקום כויכול הוא נלחם בהן שנא' ויהפך להם [לאויב הוא נלחם] במ (ישע' סג י) ולא עוד אלא שעושיין את הרחמן אכזרי כע[נין שנא' היה ייי] כאויב וגומי' (איכה ב ה)

10. רד"ק פסוק ז'

לא יחוש עליהם ולא יחמול ולא ירחם - שהרי שחט בני צדקיהו לעיניו וכן בשרים ובזקנים לא חמל :

11. רמב"ן ספר בראשית טו: יד

והנה נבוכדראצר שמע כי הנביאים פה אחד קוראים אותו להחריב ירושלים, והוא וכל עמו נצטוו על כך מפי הנביא, כמו שכתוב (ירמיה כה ט) הנני שולח לך ולקחתי את כל משפחות צפון נאם ה' ואל נבוכדראצר מלך בבל עבדי והביאותים על הארץ הזאת ועל יושביה והחרמתים, וכתוב (שם לב כח) הנני נותן את העיר הזאת ביד הכשדים וביד נבוכדראצר מלך בבל והציתו את העיר באש, ואף על בית המקדש עצמו אמר (שם כו ו) ונתתי את הבית הזה כשילה והם יודעים כי מצות השם היא, כמו שאמר נבוזראדן לירמיהו (שם מ ב) ה' אלהיך דבר את הרעה הזאת אל המקום הזה ויבא ויעש ה' כאשר דבר כי חטאתם לה', ואף על פי כן נענשו הכשדים כולם בסוף :

והיה זה מפני שני טעמים, האחד שגם הוא נתכון להשמיד כל הארץ להגדיל ממשלתו, כמו שכתוב בו (ישעיה יג יא) והשבתני גאון זדים וגאות עריצים אשפיל, וכתוב (שם יד יג) ואתה אמרת בלבבך השמים אעלה וגו', וכתוב אעלה על במתי עב אדמה לעליון, וכתוב באומתו (שם מז ח) האומרת בלבבה אני ואפסי עוד ואמר בו חבקוק (חבקוק ב ט) הוי בוצע בצע רע לביתו לשום במרום קנו וגו', והנה זה כענשו של סנחריב, ולכך אמר הכתוב (ירמיה נ יח) לכן כה אמר ה' הנני פוקד אל מלך בבל ואל ארצו כאשר פקדתי על מלך אשור :

אבל היה במלך בבל עונש אחר שהוסיף על הגזרה והרע לישראל יותר מאד, כמו שאמר בו (ישעיה מז ו) קצפתי על עמי חללתי נחלתי ואתנם בידך לא שמת להם רחמים על זקן הכבדת עולך מאד, ועל כן בא עליהם עונש כפול ומכופל שנשמד זרעו לגמרי, ולא יהיה לבל שם ושאר נין ונכד (ישעיה יד כב), ונשמדה עירו לעולמים, שנאמר (שם יג יט) והיתה בבל צבי ממלכות תפארת גאון כשדים כמהפכת אלהים את סדום ואת עמורה לא תשב לנצח ולא תשכון עד דור ודור ורבעו שם ציים ושעירים ירקדו שם, ואמר בו הכתוב (ירמיה נא יא) כי נקמת ה' היא נקמת היכלו, וכתוב (שם נא לה לו) חמסי ושארי על בבל תאמר יושבת ציון ודמי אל יושבי כשדים תאמר ירושלים, לכן כה אמר ה' הנני רב את ריבך ונקמתי את נקמתך ופסוקים רבים כאלה :

